

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura starověku

Tematická oblast	Český jazyk - literatura
Datum vytvoření	1. 6. 2013
Ročník	1. nebo 2. ročník čtyřletého, 5. nebo 6. ročník osmiletého gymnázia
Stručný obsah	Doplňování údajů do tabulky, literární ukázky, test
Způsob využití	Opakování na konci nebo začátku školního roku
Autor	Mgr. Jana Kolajová
Kód	VY_32_INOVACE_15_CKOL01

Doba	Země	Významné události	Literatura
4000 př. Kr.	Mezopotámie: neolitické zemědělské civilizace Egypt: počátky egyptské civilizace	 písmo (Sumerové) písmo	
3000 př. Kr.	Egypt: Stará, Střední a Nová říše (3000 - 1500)		nejstarší známé papyry z Abúsíru
2000 př. Kr.	Mezopotámie: Sumerové (Chammurapi, 1792 -1750) mykénská říše Indie Egypt hebrejské kmeny usazeny v Palestině (pol. 13. st. př. Kr.)	 zákoník mykénská kultura	Epos (asi 1700 př. Kr.) vědy Knihy mrtvých Starý zákon (12. - 2. st.)
1000 př. Kr.	Řecko: rozvoj městských států, kolonizace Itálie a Sicílie	vznik řecké lyriky	Homér: (8. st.) Sapfó (7. - 6. st.) Anakreón (2. pol. 6. st.) Ezop: (6. st.)

1000 př. Kr.			
	založení Říma (753)		
	Indie	Buddha († 483)	
	Čína	Konfucius (†479)	
	řecko-perské války (500 - 449)	Pythágoras († asi 500) Hérakleitos († 484)	
		rozkvět tragédie a komedie v Řecku	Aischylos (†455): Sofoklés († 406): Eurípides (†406): Aristofanés († po 388): Sokrates (†399) Platón († 347) Aristoteles († 322): Poetika
Řecko: Alexandr Veliký (336 - 323)		Hérodotos († po 425) : Dějiny	
Řím: punské války (264 - 146)		Archimédes († 212)	Plautus († 184):

Spartakovo povstání (.....)			Caesar († 44) : Zápisky
zavražděn Caesar (.....)			
			Cicero († 43)
		zlatý věk římské literatury (1. st. př. Kr. - poč. n. l.)	Vergilius (†19)
			Ovidius (asi† 18)
			Horatius († 8): Ódy
Počátek našeho letopočtu			Seneca († 65) Martialis († 104): Epigramy
křesťanství prohlášeno za dovolené náboženství (Edikt milánský, 313)			Petronius († 65)
rozdělení římské říše (395)			Nový zákon (2. – 4. st.)
			Talmud (2. – 6. st.)
pád západořímské říše (476) – konec starověku			

ÚKOLY

Doplňte údaje na vynechaných místech (časový údaj, dílo)!

Vysvětlete pojmy: lyrika, epika, drama, epos, bajka

Ukázky

1. Jak jsi krásná, má milá,
jak jsi krásná!
Tvůj zrak se třpytí jako holoubci
ve stínu závoje.
Tvé vlasy jsou jako stádo koziček,
které se vlní svahy giládkými.
Určete dílo! O jakou formu lyriky se jedná?
2. Kdo zlořečí otci svému nebo matce své, zhasne svíce jeho v temných mrákotách.
Kdo ostříhá úst svých a jazyka svého, ostříhá od úzkosti duše své.
Nechlub se dnem zítřejším, nebo nevíš, co ten den přinese.
Určete dílo! Vysvětlete význam sentencí.

3. Isména: A stejně strašně, považ, skončíme i my,
když přestoupíme zákaz, co dal Kreón všem.
Jsme jenom ženy, jsme dvě slabá stvoření,
Jak nám by bylo možno s muži bojovati.
.....

Kreón: Byl ti znám zákaz, který jsem dal vyhlásit?

Antigona: Byl, zajisté, že byl, tak dobře jako všem.

Kreón: A ty ses opovážila ho překročit?

Antigona: Ten zákaz nevydal nám hromovládny bůh
a rovněž ani z podsvětí, kam přijdeme,
nám lidem nikdo nedal zákon takový.

A nepřipouštím, že by zákon, ten či ten,
vydaný tebou, člověkem, směl platit víc
než napsaný a nevývratný věčný řád.

Jen to jsou totiž pro mne platné zákony,

a ty se nezrodily včera nebo dnes –

jsou z hlubin času, do nichž nikdo nedozří.

Ty nikdy nepřestoupím pro strach z člověka.

Určete dílo a autora. Charakterizujte Antigonu a Isménu. Čím se liší?

TEST

1. Eposy Rámájana a Mahábhárata vznikly na území:
A. Mezopotámie
B. Indie
C. Egypta
2. Komédie psal:
A. Sofoklés
B. Aristofanés
C. Aischylos
3. Autorem Komédie o hrnci je:
A. Gaius Valerius Catullus
B. Gaius Julius Caesar
C. Titus Maccius Plautus
4. Doplňte chybějící část autorova jména:
A. Quintus Flaccus
B. Publius Vergilius
C. Ovidius Naso
5. Seřadte do správného pořadí složky antického dramatu:
A. expozice
B. krize
C. katastrofa
D. kolize
E. peripetie
6. Kolik částí má Bible?
A. čtyři
B. dvě
C. tři
7. Slovo evangelium znamená:
A. dobré poselství
B. text o evangelích
C. vyprávění o andělech
8. Epištola je
9. Apokalypsa je
10. Tóra je

ŘEŠENÍ

Doba	Země	Významné události	Literatura
4000 př. Kr.	Mezopotámie: neolitické zemědělské civilizace Egypt: počátky egyptské civilizace	klínové písmo (Sumerové) hieroglyfy písmo	
3000 př. Kr.	Egypt: Stará, Střední a Nová říše (3000 – 1500)		nejstarší známé papyry z Abúsíru
2000 př. Kr.	Mezopotámie: Sumerové (Chammurapi, 1792 - 1750) mykénská říše Indie Egypt hebrejské kmeny usazené v Palestině (pol. 13. st. př. Kr.)	Chammurapiho zákoník mykénská kultura	Epos o Gilgamešovi (asi 1700 př. Kr.) védy Knihy mrtvých Starý zákon (12. – 2. st.)
1000 př. Kr.	Řecko: rozvoj městských států, kolonizace Itálie a Sicílie	vznik řecké lyriky	Homér: Ilias a Odyssea (8. st.) Sapfó (7. – 6. st.) Anakreon (2. pol. 6. st.) Ezop (6. st.): Bajky

1000 př. Kr.			
	založení Říma (753)		
	Indie	Buddha († 483)	
	Čína	Konfucius (†479)	
	řecko-perské války (500 – 449)	Pythágoras († asi 500) Hérakleitos († 484)	
		rozkvět tragédie a komedie v Řecku	Aischylos (†455): Oresteia Sofoklés († 406): Antigona Král Oidipus Elektra Eurípides (†406): Medea
			Aristofanés († po 388): Ptáci , Žáby , Jezdci , Mír , Lysistrata
			Sokrates (†399)
			Platón († 347)
			Aristoteles († 322): Poetika
			Plautus († 184):
			Komedie o hrnci Lišák Pseudolus
Řecko: Alexandr Veliký (336 - 323)		Hérodotos († po 425): Dějiny	
Řím: punské války (264 - 146)		Archimédes († 212)	

Spartakovo povstání (73-71) zavražděn Caesar (44) Počátek našeho letopočtu křesťanství prohlášeno za dovolené náboženství (Edikt milánský, 313) rozdělení římské říše (395) pád západořímské říše (476) – konec starověku		zlatý věk římské literatury (1. st. př. Kr. – poč. n. l.)	Caesar († 44): Zápisky o válce galské Cicero († 43) Vergilius (†19): Aeneis Ovidius (asi† 18): Proměny Umění milovat Horatius († 8): Ódy Seneca († 65) Martialis († 104: Epigramy Petronius († 65) Nový zákon (2. – 4. st.) Talmud (2. – 6. st.)
---	--	--	---

Řešení

Vysvětlení pojmů: individuální řešení.

Ukázky

1. Šalamounova píseň (Starý zákon), milostná lyrika
2. Kniha přísloví (Starý zákon), individuální řešení
3. Sofoklés, Antigona, individuální řešení

Test

1B

2B

3C

4A Horatius, B Maro, C Publius

5 ADBEC

6B

7A

8 list

9 Zjevení sv. Jana o konci světa a posledním soudu (Nový zákon)

10 5 knih Mojžíšových (Starý zákon)

Zdroje

Sochrová, Marie: Literatura v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 2002,
ISBN 80-7200-332-1

Sochrová, Marie: Čítanka I k Literatuře v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 1999,
ISBN 80-7200-310-0

Černíková, Jitka: Literatura 1, část 2 Dějiny literatury, Trizonia, Praha 1991,
ISBN 80-900953-9-9